

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Navfragivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

¶ **IST** dicuntur esse in articulo mortis, videlicet laborans febre continua, obsessus ubi machinæ iaciuntur, obsessus ab hostibus volentibus eum occidere, navigaturus per loca periculosa, iturus per loca infidiosa, ætate cōfectus, vel breuiter status cuiuslibet, arbitrio boni viri pensatis debitis circumstantijs, indicantis talem esse in mortis articulo. & hæc est generalis regula, quæ possit quis iudicari esse in articulo mortis: vt possit absolui, &c.

MORTVARIA.

MORTVARIA, supra, Exequiæ per totum.

MVLIER.

MVLIER, supra, Fœmina, per totum.

MVRMVRATIO.

MVRMVRATIO est quædam querela cum impatientia, in his, quæ homo debet patienter ferre: vt dicit quædam gl. super illud Sapient. 1. Custodite vos à murmuratione. Et committitur aliquando contra Deum, quando displicet alicui, quod non det prosperitatem, vel mittat tribulationem, vel quod non regat mundum modo nostro. Est etiam cōtra homines, quando scilicet quis conqueritur de re iniusta, vel iniusta, sed non debito modo, vel non apud eum, cuius interest prouidere, & licet cōmuniter sit peccatū veniale, est tamen quandoq; mortale: vt si ex ipsa fiat contra aliquod præceptum, vel propter scandalum, vel huiusmodi. De pœna murmurantiū, vide Calienus. d. 90. Hoc vitium coincidit cum detractione, quamuis murmurationis nomine minùs significatur: vt dicit Caieta.

MVTILLARE.

MVTILLARE se, vel alium, est illicitum, secundum Th. secunda secundæ. q. 55. a. 1. & peccatum ex se mortale: quia notabile nocumentum inferatur sibi, vel proximo, quod est cōtra charitatem: nisi fiat propter salutem totius corporis, secundum artem medicinæ, vel per publicam potestatem, propter bonum commune. Mutillare autem est membrum iuui-

le reddere, vel truncare. supra, Corpore vitiat. §. 1. Quomodo inducatur propter hoc irregularitas, supra, Irregularitas. §. 2. & 3. & Corpore vitiat. §. 2.

MVTVVM.

MVTVVM est, quod de meo fit tuum. ff. si cert. petat. l. 2. & consistit in his, quæ mensurantur, & ponderantur. in d. l. 2. Ex hoc sequitur, quod si res mutata pereat, etiam casu fortuito, periculum manet apud eum, qui mutuo accepit. l. incendium. c. si cert. petat. Res enim si pereat, perit illi, cuius est. Secus quando consignatur pecunia in bursa, tunc non est mutuum, sed depositum. ff. si cert. petat. l. si ab initio.

² **HABENS** pecuniam sibi pro aliquo tempore inutilem, mortaliter peccat, si non mutuat indigenti petenti: secundum Sco. in 4. quia facit contra præceptum naturæ, & Christi. Luc. 6. Intellige tamen primò, quod sit tutus de retrahendo tempore opportuno. Secundò, in indigentia citra necessitatem, vel decentiam. Si autem esset extrema necessitas, debet commodare, etiam quod non esset tutus de rehabetendo. Si enim tenetur tunc subuenire, multò magis mutuate, supra, Eleemosyna. §. 3. Vide infra, Vltura, quando non licet, per totum.

NAVFRAGIVM.

NAVFRAGIVM est de naufragio, siue in mari, siue in litore, siue in aqua, mortaliter peccant: quia contra iustitiam agunt, & proximum notabiliter offendunt in bonis, & tenentur restituere. l. si quis ex naufragio. ff. de incen. tui. & naufrag. nec aliqua consuetudo potest excusare, quin sit futurum. ff. de acqui. rer. dom. l. qua ratione. in fi. Et si talis sit prælatus, vel clericus, debet deponi. c. dilecti. el. 1. de accu. si laicus debet excommunicari, si non restituat, vel est excommunicatus. de rapt. c. excommunicationi. supra, Excommunicatio 78. Intelligende spoliantibus eos, qui ex iusta causa nauigant: secus de piratis, & hostibus fidei, qui nomini Christiano ini-

F 4 mican

micantur. capit. de furt. in authentic. nauigia.

² R A P I E N S de naufragio rem flammam perituram: vt saccharum, vel huiusmodi, quæ sine illo non fuisset salua, si sine quocunque vitæ periculo hoc facit, tenetur restituere: quoniam ad hoc agendum charitas fraterna illum urgebat: debet tamen habere laboris sui præmium. Si verò cepit cum qualicunque vitæ periculo, & patronus aliter non erat habiturus, quia perijisset, non tenetur restituere: quia cum tali periculo non tenebatur suffragari domino. Si autem patronus alia via verisimiliter erat rehabiturus, licet mortis periculo se exposuerit, restituet, & laboris sui mercedem accipiet ad arbitrium boni viri. In illo enim casu non habebantur pro derelicto. Si autem fieret statutum, vt rapientes de naufragio tantum lucrarentur, teneretur: quia sit in fauorem naufragantium, & rapientes tunc deberent habere mercedem taxatam. Si quis autem prædicta iactata in mari, vel sponte, vel per naufragium inueniat à casu, tenetur restituere, nisi haberentur pro derelicto: secundum gl. in c. cum dilecti. de accus.

NECROMANTIA.

NECROMANTIA, quæ importat diuinationem per dæmonem representantem mortuorum personas, mortale peccatum est: quia ibi est dæmonum inuocatio, & societas, quæ sine mortali esse non potest, supra, Incantatio. §. 1. infra, Superstitio §. 3.

NEGLIGENTIA.

NEGLIGENTIA in opere exteriori vel interiori potest esse mortale peccatum: vel quia negligitur opus necessarium ad salutem, vt confessio, vel huiusmodi vel contemnitur opus bonum, & sic voluntas cadit à charitate: quia contemptus vbique damnabilis est: aliàs communiter est veniale. Arch. Flor. in 2. part. tit. 9. c. 3. in fin. videtur velle, quod negligentia, quæ est ex consuetudine, sit mortalis: vt puta habens consuetudinem non dicendi officium horis debitis, quæ non sunt de præ-

cepto. Hoc tamen verum esse non tenet: quia licet consuetudo aggrauet, non tamen quod est ex se veniale, facit mortale. Posset tamen hoc dictum esse verum, accipiendo consuetudinem pro contemptu. Et si ita accipit idem Arch. verum dicit.

NEGOTIATIO.

NEGOTIATIO, quæ alio nomine mercantia dicitur, multis modis est peccatum. Primum ex malo fine, vel propter auaritiam, vel alio fine, qui si sit mortalis, etiam ipsa erit mortalis. Secundum, ex persona: vt si à clerico vel religioso exerceatur. supra, Clericus. §. 10. & 16. Tertium, si fiat diebus festis, exceptis nundinis. supra, FERIA, vel festum. §. 13. Est enim opus feriale, quod interdicitur die festo. Quartum, ex loco inhonesto. c. in omnibus. d. 81. Neque in ecclesia debet quis negotiari. 16. q. 8. c. & hoc diximus, alioquin mortale est. De immo. eccl. c. domum decet. in 6. nisi magna necessitas excuset, vel honor Dei, aut subuenticulus Dei: vt debent facere vendentes candles in ecclesia, qui non debent principaliter lucrum intendere, sed secundarium, aliter non possunt. Quintum, si dolose exerceatur cum mendacijs, & periurijs. Sextum, si est reipublice damnosa: vt faciunt monopoliones, vel si lucrum queratur immoderatum. Septimum, si negotietur cum habente malam conscientiam scienter: tenetur enim tunc quam citius potest soluere talem societatem. Si verò non potest, protestetur, quod de illicitis lucris non vult se intromittere. art. d. 83. c. error. & in prædictis modis non est necessaria restitutio, sed tantum de consilio: nisi ubi interuenit iniustitia in venditione, vel emptione, vel quando quis fuit causa, quod pretium nimis cresceret, emenda totum, vt carius venderet: secundum Rod. tunc tenetur iactis, quia ipse dedit causam damni dati iniuste. Concord. Silu. in summa. verb. negotium.

² L I C I T U M est assecurare merces, vt si salua veniat assecurans certum quid lucratur: vt quingue pro centenario: